

Toti i Ester, guitarra i veu, destriant el cançoner

Miquel Romero i Grané

Els qui em coneixeu -musicalment parlant- sabeu que tot sovint cito en Toti Soler. Però la veritat és que, arribada avui la trentena de les col·laboracions del *Hi Hem Estat* a la *RdP*, i encara que en aquests anys he vist molts de recitals d'en Toti -tants com he pogut-, tan sols ha estat protagonista de la meua primera crònica (amb la presentació del seu enregistrament *Vita Nuova* al Palau). També sabreu que me'n declaro públicament i sense embuts un gran admirador de la seva obra.

Freqüentment no valorem prou el que tenim a prop de casa; massa vegades el que ve de lluny sol ser sinònim de millor i d'altres cal anar a buscar a fora el que tenim a dintre. Ara fa un parell de mesos vaig completar un xic més la meua col·lecció de la seva discografia amb el CD *Supernova*. Aquest va ser produït amb l'ajut econòmic d'un grapat d'amics, fa anys que està fora

de catàleg i totalment exhaurit als cercles de distribució habituals. Després de dos intents infructuosos a través d'unes webs d'Alemanya, finalment vaig localitzar-ne una que sí que el tenia (www.flamencon.com) i us n'enriureu però és als Estats Units; o sigui que en menys de dues setmanes vaig rebre un CD d'un músic català, fabricat a Espanya l'any 1988, des de Falls Church-Virginia (EUA); això sí, va costar més el farciment que el gall! -o sigui el transport que el CD-

Aquest cas pot semblar excepcional, però parlant amb Marçal Cervera, violoncel·lista arrelat a casa nostra i bon amic d'en Toti, m'explicava que l'any 1986 es va cremar intencionadament l'auditori Manuel de Falla de Granada i en el procés de restauració de la part que van poder salvar, i de reconstrucció del que irreversiblement es va perdre, van estar buscant uns llums que escaïessin al nou auditori. Van viatjar per tot el món i finalment els trobaren a Hong-Kong; tot seguit van fer les gestions oportunes per tal de comprar i planificar el seu costós transport. Quan van arribar van treure l'emalatge i en obrir les caixes quina va ser la sorpresa quan van llegir: "*Made in Granada-Spain*"!!! Com veieu la meua anècdota no és única i a vegades cal anar ben lluny per disposar del que tenim molt a prop.

Aquest cop no és el cas, perquè vam tenir la sort de gaudir de l'actuació d'en Toti Soler i l'Ester Formosa al TMP de Palafrugell, gent de casa i a casa (en Toti viu a Palau-sator i l'Ester va estiujar molts anys a Begur amb la família). El passat dia 10 d'abril, Joventuts Musicals de Palafrugell van programar un recital amb un recull de cançons bàsicament dels dos àlbums que en Toti ha realitzat amb l'Ester: *M'aclame a tu* (1997) i *L'arxiver de Tortosa* (2004). En acabar el recital una amiga em preguntà d'on ve aquest títol, i és prou curiós: fa uns anys en Toti va fer un disc amb poemes d'en Martí Pol amb la veu de la Cinta Massip, i el seu pare Jesús Massip és l'actual arxiver de Tortosa, d'on passem a

l'experiència del seu predecessor i cronista del segle XVI, Cristòfor Despuig, i al mateix arxiu on es guarda el *Llibre de les Costums* (s. XIII) i un bon recull de la nostra història... Aquest disc, i amb el mateix esperit d'un arxiver, és un col·lecció de música de la Mediterrània occidental, de Catalunya a Nàpols i tornar. Va ser presentat el 29 de Juny a la sala Metrònom de Barcelona quasi en família i recordo que va assistir-hi l'actual arxiver. Ara el portaven al TMP, tot fent un descans dins la seva gira pels Països Catalans amb el darrer treball *Deu catalans i un rus*, on conjuntament amb en Carles Rebassa homenatgen a l'inoblidable Ovidi Montllor. I va ser el mateix Ovidi qui a distància va unir l'Ester i el Toti, doncs l'encontre decisiu tingué lloc en un dels seus primers homenatges.

Semblava que teníem tots els elements en contra: una forta tramuntanada, el Madrid-Barça a la mateixa hora, ambdós amb un intens cansament de la gira -venien de Tremp, amb 300 quilòmetres de ruta-; tot i això es va assolir força més de mitja entrada i tots dos van estar especialment inspirats -diríem que per l'influx de la tramuntana-, per la qual cosa els va sortir un recital rodó. Sempre parc en paraules, en Toti començava tot dient: "Bona tarda de vent i de futbol, si teniu mòbil poseu-lo ben alt". Van desenvolupar fil per randa

el programa de mà previst, un seguit de 17 temes sense més interrupció que els forts aplaudiments, als quals van afegir un bis: *Dicitencello vuje*. Entremig, i mentre l'Ester descansava la veu, en Toti interpretà quatre temes en solitari, dos d'ells *Vinya Laia* i *El crit*, són ja uns clàssics del seu repertori i sentírem en plenitud la singular fusió de ritmes Nord-Sud. El so al TMP va ser contundent, equilibrat, sense fissures. La veu de l'Ester va tenir tots aquells matisos i brillantor a què ens té acostumats, sobretot amb el seguit de cançons d'Itàlia. La guitarra d'en Toti va molt més enllà d'un pur acompanyament, no està al darrere com un decorat, està ben al davant i agafa bona part de la força i el protagonisme que caracteritza aquest duet. Un gran recital que justificava amb escreix la satisfacció del públic, dels organitzadors i dels mateixos artistes.

Àlex de la Iglesia, fa uns dies deia: "Hi ha *gags* que justifiquen una vida"; doncs si de tant en tant penso el mateix en sentir una cançó, una sola cançó, imagineu-vos en sentir una obra tan extensa i captivadora com la d'en Toti Soler. Sentir-lo en directe és quelcom on cos i ment no en dirien mai prou: deu ser per això que sempre que tinc l'oportunitat m'hi apunto! Amb la veu de l'Ester aquest so pren un camí de plenitud i, tot enjogassada amb la guitarra del Toti, s'endinsa presta per nous paisatges. Tot un plaer per a les nostres orelles, tota una reserva vital per a l'ànima...

